

	Центральний український державний університет імені Володимир а Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни ОСНОВИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В СПЕЦІАЛЬНІЙ ОСВІТІ			
		Статус дисципліни <i>обов'язковий компонент (цикл загальної чи фахової підготовки)</i>			
Галузь знань		01 Освіта/Педагогіка			
Спеціальність		016.02 Спеціальна освітаА. (Олігофренопедагогіка)			
Освітня програма		Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка і логопедія)			
Рівень вищої освіти		Бакалавр			
Форма навчання		Денна			
Курс		3			
Семестр		5			
Обсяг дисципліни		Кредити	3	Години	90
		Лекційні			16
		Практичні/семінарські			16
		Лабораторні			
		Самостійна робота			58
Семестровий контроль		Залік			
Викладач		<i>Рацул Анатолій Борисович, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та спеціальної освіти</i>			
Контактна інформація		a.b.ratsul@cuspu.edu.ua			
Кафедра		Педагогіки та спеціальної освіти			
Факультет		Педагогіки, психології та мистецтв			
Предмет навчання		Навчальна дисципліна сприяє розвитку творчого мислення здобувачів освіти щодо планування і організації власної науково-педагогічної діяльності; ознайомлює студентів з науковими підходами до вирішення задач дослідницького характеру в сфері освіти і педагогіки; готує до аналізу актуальних проблем у сфері освіти; виявленню творчості до пошуку, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.			
Мета		<i>Метою курсу є</i> опанування студентами системи знань з науково-педагогічного дослідження, поглиблення уявлень про його методологічні основи; формування у них знання щодо видів, принципів організації та методів здійснення науково-педагогічного дослідження в спеціальній освіті; розвиток інтересу до науково-педагогічних проблем у сфері освіти та спеціальної освіти, формування умінь аналізувати, інтерпретувати науково-педагогічні явища, причинно-наслідкові зв'язки між ними на основі узагальнення і систематизації знань з освітніх наук; розвиток умінь здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло доносити власні міркування; удосконалення дослідницьких умінь, які дозволять досягти високого рівня самоорганізації професійної діяльності.			
Компетентності		<i>Інтегральна компетентність:</i> здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми спеціальної			

	<p>та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології й характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p><i>Загальні</i></p> <p>ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p><i>Спеціальні</i></p> <p>СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-8. Готовність до діагностико -консультативної діяльності.</p> <p>СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації.</p> <p>СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності</p> <p>СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p>
<p>Програмні результати</p>	<p>РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.</p> <p>РН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально- типологічних відмінностей.</p> <p>РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.</p> <p>РН17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p><u>Розділ І. Методологічні основи науково- педагогічних досліджень.</u></p> <p>Тема 1. Методологічне забезпечення науково- педагогічного дослідження.</p> <p>Сутність і завдання наукової діяльності. Наукова діяльність як інтелектуальна і творча діяльність, що спрямована на отримання і використання нових знань.</p> <p>Науково-дослідна робота студентів, її значення для становлення професіоналізму фахівця в галузі спеціальної освіти. Система науково-дослідної роботи студентів у закладі вищої освіти. Принципи організації науково-дослідної роботи студентів.</p> <p>Методологія – наука про наукове пізнання. Наукове пізнання як об'єкт дослідження. Методологічні умови успішного наукового пізнання.</p> <p>Основні методологічні підходи в дослідженні педагогічних проблем: системний, синергетичний, особистісний, діяльнісний, антропологічний, цивілізаційний, культурологічний, етнопедагогічний, компетентнісний, інші.</p> <p>Тема 2. Специфіка наукової діяльності в галузі освіти.</p>

Науково-педагогічне дослідження, його компоненти. Особливості науково-педагогічного дослідження у спеціальній освіті.

Види науково-педагогічних досліджень: теоретичні, емпіричні, фундаментальні, прикладні, кількісні та якісні дослідження. Співвідношення фундаментального і прикладного в науково-педагогічних дослідженнях.

Структура прикладного педагогічного дослідження. Вимоги до результатів науково-педагогічних досліджень. Показники цінності наукового дослідження в педагогіці.

Тема 3. *Методи науково-педагогічного дослідження.*

Поняття про метод. Метод науково-педагогічного дослідження. Класифікації методів науково-педагогічного дослідження.

Емпіричні методи педагогічного дослідження: спостереження, анкетування, бесіда, проєктивні методи, експеримент, аналіз змісту педагогічних документів, вивчення педагогічного досвіду.

Теоретичні методи педагогічного дослідження: аналіз і синтез, індукція і дедукція, методи моделювання. Їх сутність, специфіка застосування в педагогічному дослідженні.

Порівняльно-історичні методи педагогічного дослідження: генетичний метод, порівняльний, порівняльно-історичний, історичний методи.

Діагностичні методи. Діагностичні методики вивчення педагогічних явищ – рівня навченості, компетентності, вихованості, параметрів особистості, дитячих та дорослих груп. Діагностика особистості. Діагностика групи.

Комплексне застосування методів в науковому педагогічному дослідженні.

Розділ II. *Логіка науково-педагогічних досліджень.*

Тема 4. *Загальна логіка і структура науково-педагогічного дослідження.*

Етапи виконання науково-дослідної роботи. Послідовність виконання, характеристика кожного етапу. Вибір і обґрунтування теми дослідження. Визначення об'єкта та предмета дослідження. Формулювання мети і завдань дослідження. Аналіз досліджуваної проблеми (літературний огляд). Розробка гіпотез дослідження. Підбір групи досліджуваних. Вибір методів (методики) проведення дослідження. Проведення дослідження. Обробка результатів дослідження. Узагальнення результатів дослідження. Формулювання висновків і практичних рекомендацій. Методологічна рефлексія в науковій роботі. Будова основної частини дослідження. Типовий зміст наукових робіт різних рівнів.

Тема 5. *Види навчально-дослідної роботи студентів.*

Особливості науково-дослідницької роботи студентської молоді. Наукові дослідження студентів під керівництвом викладачів. Реферат як найпростіший вид навчально-дослідницької роботи студента. Вимоги до написання реферату. Курсова робота, вимоги до її написання. Тези доповіді та наукова стаття. Персональний освітній простір студента. Самостійні дослідження студентів в інформаційному просторі.

Тема 6. *Представлення результатів науково-педагогічного дослідження.*

	<p>Презентація, популяризація й апробація результатів науково-педагогічних досліджень. Види та техніка презентації результатів індивідуальної та групової роботи. Вимоги до апробації результатів науково-педагогічних досліджень. Популяризація наукових знань – її доцільність, соціальний контекст.</p> <p>Тема 7. Академічна доброчесність у наукових дослідженнях.</p> <p>Академічна доброчесність – інструмент забезпечення якості вищої освіти. Забезпечення академічної доброчесності у наукових дослідженнях. Особливості дотримання принципів академічної доброчесності: зарубіжний досвід (на прикладі Польщі). Модель академічної доброчесності в Швейцарії: цінність досвіду для України.</p> <p>Тема 8. Інформаційний простір для педагогічних досліджень. Історіографія та джерельна база наукового дослідження. Інтернет-джерела. Досвід роботи педагогів як педагогічна інформація. Мемуари, спогади, епістолярна спадщина, наукові публікації як джерела педагогічного досвіду. Матеріали науково-педагогічних (етнографічних) експедицій. Статистична інформація та якісні характеристики збору даних державними службами, громадськими організаціями, соціологами й психологами. Монографія. Стаття. Збірка наукових праць. Дисертація. Автореферат дисертації. Їх сутність, різновиди.</p> <p>Методика вивчення джерел. Способи короткої фіксації інформації: анування, тезування, реферування, конспектування, логічне структурування тощо. Їх опрацювання в процесі дослідження. Вимоги до оформлення списку використаних джерел.</p>
<p>Критерії оцінювання роботи студентів</p>	<p><i>Максимальний бал оцінки рівня знань з теми під часусного опитування на семінарському занятті – 5 балів:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 5 б. - знання є глибокими, міцними, узагальненими, системними; студент вміє застосовувати знання творчо, його відповідь характеризує вміння самостійно оцінювати різноманітні педагогічні ситуації, явища, концепції та теорії, виявляти й відстоювати особисту позицію; вдало ілюструє теоретичні положення; • 4 б. - студент знає ознаки педагогічних понять, явищ, закономірностей, усвідомлює зв'язки між ними, самостійно застосовує знання в стандартних і нестандартних ситуаціях, вміє робити висновки, виправляти допущені помилки; відповідь повна, правильна; інколи допускає незначні помилки у відповідях; • 3 б. – студент знає найсуттєвіші істотні ознаки педагогічних понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє робити висновки, виправляти допущені помилки; відповідь повна, правильна, хоча їй бракує власних суджень; допускає незначні помилки у відповідях і під час виконання практичних завдань; • 2 б. - відповідь при відтворенні матеріалу елементарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Наведені приклади не отримують достатнього глибокого педагогічного аналізу, що свідчить про низький рівень сформованості дослідницьких умінь.

• 1 б. – студент демонструє репродуктивне відтворення матеріалу курсу під час доповіді, або робить доповнення під час обговорення питань; студент робить незначні доповнення під час обговорення питань семінарського заняття.

Максимальний бал оцінки за виконане науково-дослідне завдання – 20 балів. Виконання науково-дослідного завдання має на меті розвиток навичок професійного самовдосконалення.

При визначенні оцінки застосовуються наступні критерії:

- актуальність обраної проблеми дослідження, належна обґрунтованість актуальності;
- відповідність вимогам
- повнота розкриття проблеми;
- логічність викладу матеріалу, співвідношення фактів і висновків, чіткість розкриття головної думки, переконливість висновків;
- дотримання наукового стилю викладу матеріалу;
- наявність правильних посилань на першоджерела; достатня кількість літератури у списку, її відповідність

текстовим посиланням.

20 балів - Обрана актуальна для сучасної педагогічної науки і практики тема дослідження. Досить переконливо обґрунтована її актуальність.

Робота відповідає вимогам до структури такого роду наукових праць.

Чітко сформульовані мета і завдання. Багата джерельна база, використані різноманітні інформаційні ресурси для опрацювання проблеми.

Виклад матеріалу логічний, з посиланнями на першоджерела. Висновки відповідають змісту роботи.

Студент дотримався вимог до наукового стилю викладу матеріалу та академічної доброчесності.

19-15 балів - Обрана актуальна для сучасної педагогічної науки і практики тема дослідження. Досить переконливо обґрунтована її актуальність.

Робота відповідає вимогам до структури такого роду наукових праць.

Чітко сформульовані мета і завдання роботи. Належна джерельна база, використані різноманітні інформаційні ресурси для опрацювання проблеми.

Виклад матеріалу логічний, з посиланнями на першоджерела. Висновки відповідають змісту роботи.

Студент не завжди дотримується вимог до наукового стилю викладу матеріалу.

14–10 балів - Обрана актуальна для сучасної педагогічної науки і практики тема дослідження. Недостатньо переконливо обґрунтована її актуальність.

	<p>Робота не повністю відповідає вимогам до структури такого роду наукових праць.</p> <p>Мета і завдання частково відповідають темі роботи. Належна джерельна база, використані різноманітні інформаційні ресурси для опрацювання проблеми.</p> <p>Виклад матеріалу не завжди логічний, з посиланнями на першоджерела. Висновки не повністю відповідають змісту роботи. Студент часто не дотримується вимог до наукового стилю викладу матеріалу.</p> <p>9-5 балів – ІНДЗ виконане самостійно, у змісті є спроба обґрунтування важливості теми; мета, завдання поверхнево сформульовані, наявний загальний зміст роботи, вказані загальні висновки, оформлена робота згідно вимог.</p> <p>4-1 балів – ІНДЗ виконане частково, обґрунтування вибору теми відсутнє; мета, завдання визначені не належним чином, зміст роботи не чітко розкритий, висновки носять описовий характер.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральнорукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка».</p> <p>Студенти, викладачі мають дотримуватися ЕТИЧНИЙ КОДЕКС університетської спільноти в Центральнорукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка.</p> <p><i>Академічна доброчесність.</i> Очікується, що ІТЗ студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. При використанні чужих ідей і тверджень у власних роботах обов'язково посилаються на використані джерела інформації. Під час оцінювання результатів навчання не користуються недозволеними засобами, самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання.</p> <p><i>Відвідування занять та поточний контроль.</i></p> <p>Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. Якщо студент відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.</p> <p>Недопустимі під час вивчення навчальної дисципліни пропуски та запізнення без поважних причин на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання.</p> <p>Підсумковий контроль. Підсумковий/Семестровий контроль проводиться у формі заліку у терміни, передбачені графіком навчального процесу. Завданням заліку є перевірка розуміння</p>

	<p>програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу залік оцінює рівень засвоєння компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p>Офіційний сайт ЦДУ: http://www.kspu.kr.ua/ua/. http://www.info-library.com.ua/books-book-69.html http://pidruchniki.ws/17530607/pedagogika/ponyattya_istoriyi_pedagogiki http://ebooktime.net/book_346.html http://eduknigi.com/ped_view.php?id=25 http://www.info-library.com.ua/books-text-466.html http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/Djurin/index.php http://jorigami.narod.ru/PPcorner/Classics/Komensky/Komensky_Yan_Amos_Velikaya_didakt_izbr.htm http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpkhnpu/ZNtNDR/2008_28/9.htm</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/education/average. 2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/education/average. 3. Закон України «Про позашкільну освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua 4. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/24565/ 5. Єдине освітнє інформаційне вікно України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.osvita.com 6. Інформаційний портал «Знання» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://znannya.info 7. Новий освітній простір: Інформаційний посібник, 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf?fbclid=IwAR1wgpWNjVUhfE6uJH0abN7iFcWAxQAWMTnMoGjleprbBQUXX47kRw_Z8Qc 8. Освіта України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita-ukrainy.com.ua Освіта UA [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita.ua 9. Онлайн-курс «Права людини в освітньому просторі». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : / Студія онлайн-освіти EdEra. Режим доступу: https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA_OSCE+HRE101+2019/about 10. Онлайн-курс «Протидія та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://shr.name/cTv6O 11. Освітній портал "Освіта.UA". http://osvita.ua 12. Освітнянська мережа України. www.ednu.kiev.ua 13. Освітній портал «Naurok.ua» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://naurok.com.ua, 14. Освітній портал «Vseosvita.ua» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://vseosvita.ua

	<p>15. Портал сучасних педагогічних ресурсів [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.intellect-invest.org.ua</p> <p>16. Е-бібліотека – сайт Всеукраїнського фонду «Крок за кроком»: www.ussf.kiev.ua</p> <p>17. Освіта дітей з особливими потребами / Сайт МОН України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/</p> <p>18. Електронний браузер та тренажер МКФ. Режим доступу до ресурсу: https://stage.icfinedu.org/browser</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p><i>Аудиторія теоретичного навчання, проєктор, ноутбук, смартфон, наукова література, презентаційні матеріали</i></p>